

PARAUGU PAŅĒMŠANA ĀRSTA PRAKSĒ

MIKROBIOLOĢISKIEM IZMEKLĒJUMIEM

UZTRIEPES - no augšējiem elpošanas ceļiem

Pacientam pirms ēšanas vai 3 stundas pēc ēšanas noņem ārsts vai medmāsa. Paraugu noņem AMIES transporta barotnē atsevišķi izmeklēšanai uz difterijas izraisītāju un patogēnajiem kokiem.

UZTRIEPES - no kakla

Rīkles sienai jābūt labi redzamai un apgaismotai. Mēli nospiež ar špāteli un ar tamponu noņem materiālu, nepieskaroties mēlei un vaigu gļotādei.

Plēvju, baltu plankumu gadījumā: ar tamponu noņem materiālu zem tiem uz robežas ar veselajiem audiem.

Tamponus ievieto AMIES transporta barotnē.

UZTRIEPES - no deguna

Tamponu ievada vienā nāsī deguna ejā, saudzīgi virzot gar deguna dobuma apakšu zem apakšējās gliemeznīcas, līdz sasniegta rīkles mugurējā siena. Nekādā gadījumā nelietot spēku, lai pārvarētu jebkuru aizsprostojumu. Ar šo pašu tamponu ņem paraugu arī no otras nāss.

Tamponu ievieto AMIES transporta barotnē.

UZTRIEPES - ādas bojājumu paraugi

Bojājumus nomazgājiet ar sterilu fizioloģisko šķīdumu un noņemiet virsējo aplikumu.

Stingri piespiediet tamponu bojājuma vietai.

Tamponu ievieto AMIES transporta barotnē

UZTRIEPES - acu uztriepes

Paraugu noņem ārsts - oftalmologs. Materiālu ņem atsevišķi no labās un kreisās acs.

Tamponu ievieto AMIES transporta barotnē.

UZTRIEPES - maksts uztriepes

Ginekologs ar sterilu tamponu ņem paraugu no gļotādas zem bojājuma vietas uz robežas ar veselajiem audiem.

Tamponu ievieto AMIES transporta barotnē.

UZTRIEPES - uz B grupas beta hemolītisko streptokoku

Paraugu noņem grūtniecēm – 35-37 grūtniecības nedēļā.

Ar sterilu tamponu ņem paraugu no maksts apakšējās daļas un reģiona ap anālo atveri.

Tamponu ievieto AMIES transporta barotnē.

UROGENITĀLĀS SISTĒMAS IZMEKLĒJUMIEM

UZTRIEPES - seksuāli transmisīvo slimību diagnostikai

Uzmanību! Materiāls izmeklēšanai uz STS jāņem pirms ārstēšanas uzsākšanas!

Vīriešiem:

Pirms materiāla ņemšanas vīrietis nedrīkst urinēt 3-5 stundas.

Materiālu ņem no urīnizvadkanāla, parauretrālām ejām un pēc vajadzības arī no citām vietām.

Uretras ārējo atveri notīra ar sterilu fizioloģiskajā šķīdumā samērcētu tamponu.

Brīvo izdalījumu pirmos pilienus noslauka. Ja izdalījumu ļoti maz, tad vispirms masē urīnizvadkanālu.

Materiālu ņem, instrumentu ievadot urīnizvadkanālā 1-4 cm dziļi, kur ir cilindriskā epitēlija šūnas. Ar ievadīto instrumentu veic nokasījumu no priekšējās un sānu sienām. Iekaisuma gadījumā materiālu no parauretrālām ejām iegūst uzspiežot uz tām un savācot izdalījumus.

Materiālu no katras ņemšanas vietas vienmērīgi uznes uz diviem priekšmetstikliem, krāsošanai ar metilēnzilo un pēc Grama.

Sievietēm:

Materiālu ņem no uretras, dzemdes kakla un pēc vajadzības arī no Bartolīna dziedzeru izvadkanāla, u.c. vietām.

Pirms materiāla ņemšanas uretras atveri noslauka ar sausu sterilu tamponu.

Ja nav izdalījumu, no maksts puses ar pirkstu masē urīnizvadkanālu.

Instrumentu ievada 1-2 cm dziļi un veic gļotādas nokasījumu no uretras sienām.

Pēc spoguļa ievadīšanas no dzemdes kakla kanāla atveres ar sterilu tamponu noslauka liekās gļotas, ievada instrumentu 1-2 cm dziļi, nokasa gļotādu no dzemdes kakla kanāla.

Materiālu no katras ņemšanas vietas vienmērīgi uznes uz diviem priekšmetstikliem, krāsošanai ar metilēnzilo un pēc Grama.

UZTRIEPES - izmeklēšanai uz uroģenitālo hlamidiozi ar imunohromatogrāfijas metodi

Paraugus ņem ar tamponu no dzemdes kakla kanāla, uretras, taisnās zarnas vai konjunktīvas.

Iegūto materiālu ievieto Sterile R transportēšanas stobriņā.

UZTRIEPES - izmeklēšanai uz uroģenitālo mikoplazmozi/ureaplazmozi

Materiālu ņem ar tamponu vīriešiem - no uretras gļotādas, sievietēm no dzemdes kakla kanāla un uretras. Maksimāli jāizvairās no saskarsmes ar vagīnas mikrofloru.

Svarīgi, lai materiālā būtu epitēlijs. Materiālā nedrīkst būt gļotas, tās vispirms rūpīgi jānotīra ar tamponu.

Iegūto materiālu ievieto U-broth transportēšanas barotnē.

CITOLOGISKIEM IZMEKLĒJUMIEM

UZTRIEPES - ginekoloģiskie preparāti

Uz priekšmetstikliņa gatavo T-veida uztriepes, kur perpendikulārā uztriepe ir no maksts mugurējās velles, paralēlā – no dzemdes kakla ārējās atveres rajona.

Pēc materiāla uzlikšanas uz priekšmetstikliņa tam ļauj nožūt istabas temperatūrā.

Uz katra stikliņa tā slīpētajā daļā norāda pacientes identifikācijas datus (uzvārds un/vai ginekoloģijas programmas piešķirtais numurs), kas atbilst datiem un numuram uz laboratorisko izmeklējumu nosūtījuma.

Priekšmetstikliņus ievieto transportēšanas konteinerā ar iestādes marķējumu. Viena pacienta uztriepju stikliņus – atsevišķā konteinerā vai aploksnē.

Materiāliem pievieno aizpildītu veidlapu nr.203/u-1 Nosūtījums uz citoloģisko izmeklēšanu sievietei.

UZTRIEPES - izdalījumi no piena dziedzeriem, aspirāti no dzemdes kakla, dzemdes dobuma un punktāti no Duglasa dobuma:

Materiālu izvieto uz vairākiem priekšmetstikliņiem plānā slānī, pilnīgi izžāvē horizontālā stāvoklī. Priekšmetstikliņus marķē, uzrakstot uzvārdu uz stikliņa (materiālu no piena dziedzeriem papildus marķē ar L vai K atbilstoši pusei no kuras ņemts materiāls) un ieliek transportēšanas konteinerā. Uz konteinerā norāda nosūtītāja iestādes nosaukumu.

Materiāliem pievieno aizpildītu veidlapu nr.203/u-1 Nosūtījums uz citoloģisko izmeklēšanu sievietei.

PARAUGI - operācijas materiāla, biopsiju nospiedumi

Materiālu uznes uz priekšmetstikliņiem tūlīt pēc materiāla iegūšanas.

Priekšmetstikliņus marķē ar pacienta datiem: uzvārds, personas kods.

Nosūtījuma veidlapā ārsts norāda: pacienta vārdu, uzvārdu, personas kodu, diagnozi, klīniskos datus, materiāla veidu, savākšanas datumu, laiku.

PARAUGI - šķidruma citoloģija – skatīt “parauga paņemšana šķidruma citoloģijas un cilvēka papilomas vīrusa izmeklējumam”

CITIEM IZMEKLĒJUMIEM

MATERIĀLS - izmeklēšanai uz dziedzērci *Demodex folliculorum hominis*

Materiālu ņem no raksturīgām vietām: deguna-lūpu krokām, zoda un starp uzacīm, un no citām vietām, kur ir izsitumi.

No ādas materiālu ņem ar neasu skalpeli, nokasot ādas zvīņas, ar pinceti izspiežot tauku dziedzeru saturu un izsitumu saturu.

Ar depilācijas pinceti izrauj ādas vai uzacu matiņus un skropstas (no katra plakstiņa 4-6), ar skalpeli veic nokasījumus no plakstiņu malām.

Veicot nokasījumus un raujot skropstas, priekšmetstiklam jābūt pietuvinātam pie ņemšanas vietas, jo pārnesot materiālu ērcītes var nokrist.

Paņemto materiālu pārnes uz priekšmetstikla, uzliek priekšmetstikliņu un piestiprina to ar līmlenti no maliņām.

MATERIĀLS - patogēno sēnīšu diagnostikai

Uzmanību! Lai iegūtu pareizus rezultātus, pirmreizējā bakterioskopiskā izmeklēšana jāveic pirms ārstēšanas uzsākšanas!

Pacientam 2-3 dienas pirms izmeklēšanas ieteicams nemazgāt bojājuma vietā ādu ar ziepēm un 1 nedēļu nelietot lokālos ārstniecības līdzekļus.

Materiālu savāc uz priekšmetstikla, vienreizējas lietošanas Petri platēs, Ependorfa stobros vai tīrā slēgtā stikla traukā.

Materiālu ņem no svaigiem, bet tipiski izveidotiem bojājuma perēkļiem, kur sēnīšu elementi atrodami lielākā koncentrācijā:

- no gludās ādas materiālu ņem no svaigu, noformētu bojājuma perēkļu perifērijas, nokasot ar skalpeli ādas zvīņas un ar pinceti izraujot pūku matus;
- ja uz pēdu un plaukstu ādas ir dishidrozoformi izsitumi, ar šķērēm nogriež pūslīša segslāni, bet rupjo ādas raga kārtu nokasa ar skalpeli;
- no galvas matainās daļas ar epilācijas pinceti izrauj 3-4 bojātos matus, aplūzušos vai ar izmainītu krāsu, formu, ar skalpeli nokasa ādas zvīņas no bojājuma vietas;
- pie infiltratīvi-strutainām trihofītijas un mikrosporijas formām matus un ādas zvīņas izvēlas bojājuma perifērijā, jo perēkļa centrā iespējama sēnīšu elementu lizēšanās;
- no nagu virspusējiem bojājumiem materiālu nokasa ar skalpeli, sabiezējušos nagus nogriež ar šķērēm vai knaiblēm, uzsējumam materiālu griežot jsasmalcina 1-2 mm.

MATERIĀLS - izmeklēšanai uz enterobiozi

Nokasījumu no perianālajām krokām noņem no rīta pirms pacienta mazgāšanās

Izmanto caurspīdīgās līmlentes (lipīgās lentes metode), kuras sagriež priekšmetstikliņa lielumā.

Ar špāteles palīdzību līmlenti pieliek perianālajām krokām cieši pie ādas, tad ar pincetes palīdzību līmlenti uzliek priekšmetstikliņa un cieši piespiež tā, lai neveidotos gaisa burbulīši.

Marķē norādot uz priekšmetstikliņa vārdu, uzvārdu, personas kodu.

Preparāts var glabāties 2 nedēļas.

22.06.2023.

Laboratorijas galvenais ārsts O. Ļakutina